

TÜRK-İŞ | Haber Bülteni

Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu

Bayındır Sokak No: 10 Kızılay - Ankara | Tel: (0.312) 433 31 25-29 | Faks: (0.312) 433 85 80 - 433 68 09

facebook.com/turkiskonfederasyonu

twitter.com/turkiskonf

www.turkis.org.tr

26 Kasım 2020

KASIM 2020 AÇLIK ve YOKSULLUK SINIRI

- ✓ DAR ve SABİT GELİRLİ KESİMLERİN DAHA FAZLA FEDAKARLIĞA TAKATI YOK!..
- ✓ DÖRT KİŞİLİK AİLENİN AÇLIK SINIRI 2.517 TL, YOKSULLUK SINIRI 8.198 TL
- ✓ MUTFAK ENFLASYONU BİR AYLIK YÜZDE 1,39; ON İKİ AYLIK YÜZDE 19,68 ARTTI
- ✓ BEKAR BİR ÇALIŞANIN AYLIK YAŞAM MALİYETİ TUTARI 3.074 TL

Tüm dünyada yaşanan Koronavirüs (Covid-19) salgınının etkisi ekonomik ve sosyal alanda devam etmektedir. Özellikle dar ve sabit gelirli kesimlerin geçim şartları gün geçtikçe ağırlaşmaktadır. Çalışanların salgın döneminde karşı karşıya kaldığı düşük gelir, işsizlik, artan enflasyon günlük yaşantıda sıkıntıları artırmaktadır. Yeni normalleşme sonrası yaygınlaşmaya başlayan salgın hastalığa karşı alınan tedbirler, çalışma ve yaşama şartlarında beklenen iyileşmeyi ötelemiştir. Hane gelirlerinde gerileme ve daha fazla borçlanma yaşanmaktadır. Dört kişilik ailenin açlık sınırı asgari ücretin üstünde olmaya devam etmektedir. Ücretli çalışanlar ve emeklilerinin daha fazla fedakârlık yapacak gücü kalmamıştır.

TÜRK-İŞ (Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu) çalışanların geçim şartlarını otuz üç yıldan bu yana* aralıksız olarak her ay düzenli olarak yapıp yayımladığı “**açlık ve yoksulluk sınırı**” araştırması sonuçlarıyla ortaya koymaktadır.

TÜRK-İŞ Araştırmasına göre 2020 Kasım ayında;

- Dört kişilik bir ailenin sağlıklı, dengeli ve yeterli beslenebilmesi için yapması gereken aylık gıda harcaması tutarı (**açlık sınırı**) 2.516,67 TL,
- Gıda harcaması ile birlikte giyim, konut (kira, elektrik, su, yakıt), ulaşım, eğitim, sağlık ve benzeri ihtiyaçlar için yapılması zorunlu diğer aylık harcamalarının toplam tutarı ise (**yoksulluk sınırı**) 8.197,62 TL,
- Bekâr bir çalışanın ‘**yaşama maliyeti**’ ise aylık 3.073,63 TL olmuştur.

Tablo 1: Dört Kişilik Ailenin Açlık ve Yoksulluk Sınırı (TL/Ay)

	Kasım 2019	Aralık 2019	Ekim 2020	Kasım 2020
Yetişkin Erkek Gıda Harcaması	580,04	596,19	686,02	694,64
Yetişkin Kadın Gıda Harcaması	481,23	495,64	568,53	575,85
15-19 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	624,07	643,28	735,11	746,20
4-6 Yaş Grubu Çocuk Gıda Harcaması	417,50	427,59	492,62	499,99
Açlık Sınırı	2.102,83	2.162,70	2.482,28	2.516,67
Yoksulluk Sınırı	6.849,62	7.044,62	8.085,62	8.197,62

* Gıda harcaması tutarı, yuvarlama nedeniyle, toplamda farklı olabilmektedir.

* Yapılan bu çalışmayla 33 yıl geride kalmaktadır.

Dört kişilik bir ailenin aylık gıda harcaması (mutfak masrafı) bir yıl öncesine göre 414 TL, temel ihtiyaçlar için yapılması gereken toplam harcama ise 1.348 TL artmıştır. Ücret gelirlerinin düşük ve yetersiz olduğu dikkate alındığında, gerçekleşen ya da hedeflenen enflasyonu çıkış noktası yaparak ücretleri artırmak yerine, insana yakışır geçim düzeyini sağlayacak bir gelirin çıkış noktası yapılması daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Kaldı ki, özellikle pandemi döneminde değişen hanehalkı tüketimi nedeniyle, mevcut enflasyon hesaplamasının da tartışmalı olduğu da dikkate alınmalıdır.

TÜRK-İŞ ile TÜİK tarafından hesaplanan gıda fiyatları endeksinde son on iki aylık değişim aşağıdaki şekilde yer almaktadır. Gıda fiyatlarında geçen yılın sonunda başlayan artış eğilimi ilerleyen aylarda yükselerek devam etmiş ve yüzde 20 bandına ulaşmıştır.

TÜRK-İŞ'in verileri temel alındığında "mutfak enflasyonu"ndaki değişim 2020 Kasım ayı itibariyle şu şekilde olmuştur:

- Ankara'da yaşayan dört kişilik bir ailenin "gıda için" yapması gereken asgari harcama tutarı **bir önceki aya göre** yüzde 1,39 oranında artış gösterdi.
- Yılın **ilk on bir ayı** itibariyle fiyatlardaki artış yüzde 16,37 oranında oldu.
- Gıda enflasyonunda **son on iki ay itibariyle artış oranı** yüzde 19,68'dir.
- **Yıllık ortalama artış oranı** ise yüzde 15,47 olarak hesaplandı.

Tablo 2: Gıda Harcamasındaki Değişim

	Kasım 2017	Kasım 2018	Kasım 2019	Kasım 2020
Bir önceki aya göre değişim oranı (%)	1,50	1,22	2,16	1,39
Bir önceki yılın Aralık ayına göre değişim oranı (%)	9,45	20,81	8,33	16,37
Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim oranı (%)	10,63	23,94	8,24	19,68
12 aylık ortalamalara göre değişim oranı (%)	8,35	15,61	17,89	15,47

TÜRK-İŞ hesaplamasına temel alınan gıda ürünlerinin fiyatlarında 2020 Kasım ayı itibariyle gözlenen değişim şu şekildedir:

- Süt, yoğurt, peynir grubunda; bu ay önemli bir fiyat değişikliği tespit edilmemiştir. Süt ve yoğurt fiyatı genel olarak geçtiğimiz aya göre aynı kalırken, peynir ürünlerinde rekabet ve çeşitlilik, marketlere göre değişiklik göstermektedir. Hesaplama ağırlıklı olarak beyaz peynir fiyatı temel alınmaktadır. Ancak burada dikkati çeken bir husus, market tezgâhında açık olarak satılan beyaz peynirin kutuda satılan peynirden daha pahalı olmasıdır.

- Et, tavuk, balık, sakatat, bakliyat ürünlerinin bulunduğu grupta; kıyma ve kuşbaşı et fiyatı yine değişmemiştir. Ancak tavuk fiyatı geçtiğimiz aya göre yüzde 13,90 oranında artmıştır. Sakatat ürünlerinden (ciğer, yürek, böbrek) dana ciğerinin fiyatı yine artmış ve neredeyse kilogram fiyatı kuşbaşı ete ulaşmıştır. Balık fiyatları, geçtiğimiz aya göre fazla değişmemiş, ancak hesaplamada ağırlıklı yer alan hamsi, istavrit gibi çok tüketilen balık ürünlerinde beklenen fiyat gerilemesi de görülmemiştir. Geçtiğimiz aylarda fiyatı sürekli artan yumurta fiyatı bu ay tanede "1 kuruş" azalmıştır. Bakliyat ürünleri (kuru fasulye, kırmızı-yeşil mercimek, nohut, barbunya vb.) fiyatlarında bu ay artış dikkati çekmiştir. Yeşil mercimek, nohut ve barbunyada artış tespit edilmiş, diğerlerinde değişiklik olmamıştır. Geçtiğimiz ay bazı marketlerde -tedarikte yaşanan sıkıntı gerekçesiyle- kısa bir süre raflarda yer almaya kuru fasulye yapılan zamla yeniden satışa sunulmuştur.
- Sebze-meyve fiyatları en fazla değişiklik gösteren harcama grubudur. Mevsim şartlarına göre kapsamdaki ürünler farklılık göstermektedir. Yaş sebze-meyve ortalama kilogram fiyatı bu ay 6,71 TL olarak hesaplanmıştır. Geçen aya göre meydana gelen gerileme büyük ölçüde meyve fiyatlarından kaynaklanmıştır. Ekim ayında 7,45 TL olarak hesaplanan ortalama meyve fiyatı bu ay 6,77 TL olmuştur. Ancak geçen ay 6,48 TL olarak hesaplanan sebze ortalama kilogram fiyatı bu ay 6,68 TL olmuştur. Hesaplama bu ay 20 sebze ve 11 meyve olmak üzere toplamda 31 ürün dikkate alınmıştır. Hesaplama yapılırken -her zaman olduğu gibi- pazarda yaygın bulunan mevsim ürünleri esas alınmış, ürünlerin tek tek ağırlığı yerine harcama sepetindeki meyve-sebze tüketiminin toplam miktarından hareket edilmiştir.
- Ekmek, pirinç, un, makarna, bulgur, irmik gibi ürünlerin bulunduğu grupta; bu ay pirinç, bulgur ve irmik fiyatında artış tespit edilmiş, diğerlerinde bir fiyat değişikliği görülmemiştir.
- Son grup içinde yer alan gıda maddelerinden; tereyağı, margarin ile zeytinyağı, ayçiçeği yağı fiyatı aynı kalmıştır. Hesaplama dikkate alınan siyah ve yeşil zeytin ortalama fiyatı da bu ay değişmemiştir. Yağlı tohum (ceviz, fındık, fıstık, ayçekirdeği vb.) ürünlerinde önemli bir fiyat değişikliği olmamıştır. Baharat ürünleri (kimyon, nane, karabiber vb.) fiyatı -satıcının ifadesiyle 'zaten fazla talep olmadığından'- aynı kalmıştır. Çay ve ihlamur yanı sıra bal, reçel, pekmez, şeker ve tuz fiyatı ile salça fiyatı da bu ay fiyatı aynı kalan ürünler arasında yer almıştır.

Konfederasyonumuzca hesaplanan tutarlar ücret düzeyi olmayıp haneye girmesi gereken toplam gelir miktarıdır. Ancak hanede çalışan sayısının sınırlı ve fakat ele geçen ücretin yetersiz olduğu durumlarda, elde edilen gelir birden fazla kişinin geçimini karşılayamamakta, kişi başına "insanca geçim için" yapılması gereken harcama tutarı yetersiz kalmaktadır.

TÜRK-İŞ'in bu araştırması alanında ilktir. Daha sonra bu alanda yapılan benzeri çalışmalara da örnek olmuştur/olmaktadır.

"Açlık ve Yoksulluk Sınırı" çalışmasında hesaplamaya temel alınan gıda maddelerinin fiyatları, **Konfederasyonumuzca piyasadan, market ve semt pazarları sürekli ve düzenli dolaşarak doğrudan tespit edilmektedir.** Benzeri yapılan çalışmalar gibi, TÜİK tarafından derlenen fiyat verileri kullanılmamakta, ancak gelişmeleri değerlendirmek ve kıyaslama yapmak için sonradan izlenerek kıyaslama yapılmaktadır. **Çalışma bu niteliğiyle bağımsızdır.**

Konfederasyonumuz her ayın son haftasında ve TÜİK açıklamasından yaklaşık bir hafta önce hesaplama sonuçlarını kamuoyuna açıklamaktadır ve bu yönüyle, tüketici fiyatlarındaki artış eğilimini yansıtan **"öncü gösterge"** niteliğini de taşımaktadır.

